

**Kiŋwakti kə Bəəl nī nyaka i kijuŋni
ki
Galɛshia
Gia yə yi kə i Kiŋwakti ki
Galɛshia kələ mə**

A nī kə i jəbi wə bə nī yisi i fukuki ntum wi ndzəŋni kəm Jisəs, bəni bə bə nī kəkə Bəju dzə lə gia yiwə, yə bəni bədəkə nī dza yisi i dzəki bəh nłani wə wi kə a bə kaŋaki i jłaki bənchi bə Muses bəchi, kighə i sūŋki bəni bə bə kəkə Bəju ka bə numki bəni bə Klistus bə ŋkəŋ.

Kiŋwakti kələ Bəəl nī nyaka i bəni bə Galɛshia, ki nī kə i bəəŋ mfi bibə a bə fləni dzə i gia yindzəŋni wə. Si wi kə waiŋ ntum wi Jisəs yakadəiŋ, wi ka nyaka tsə a ninshiŋ i chusi ndzəŋ a Nyə dzəki mi a wi kə chəŋ i wi nshiŋ num kəm shəm yə wi jiə i Klistus Wə.

Kifwu ki gia i Kiŋwakti kələ mə

1:1-10 Kiŋ'yisi

1:11-2:21 Nŋa bi Bəəl ka waiŋ ntum wi Jisəs Klistus

3:1-4:31 Bəəl dzaka kəm ntum wi ndzəŋni bəh bənchi

5:1-6:10 Bəni bə bə kə bə Klistus buku lə i mfa wə ka wəkəki num i Kiŋ'waka ki Baiŋni wə

6:11-18 Kiŋəksi

¹ Kiŋwakti kələ nyaka mih Bəəl, waiŋ ntum wi Jisəs Klistus. Mih kəkə waiŋ ntum num a faaŋ mi wiwəm nabə i nya ŋga i mih. A nī faaŋ Jisəs Klistus bəh Nyə Ba wi wə wi nī dzasi wi i kpi wə.

² Mih bəh bwa bə nih bəmbəiŋ bə bumni bəchi bə bə kə fa bəniki dzəki i mbəiŋ bijuŋni bi bəni bə bumni i kwili wi Galeshia wə.

³ Nyə Ba wibukumbəiŋ bəh Bah Jisəs Klistus chūsi shəm yindzəŋni i mbəiŋ chu nyā mbəiŋ bəh kimbəiŋni.

⁴ Jisəs Klistus kə wə wi nī nya gwu yi kəm chu bibukumbəiŋ ka ŋgain bwili bukumbəiŋ i kaŋ yi mbi wichu wələ i liə. Yələ kə asi Nyə wə wi kə Nyə chu num Ba wibukumbəiŋ nī sisi.

⁵ Ma bukumbəiŋ nyāki kiŋkəkni i wi jəbi wichi kiŋgəksi kəbi. Yi nūm ayaka.

Ntum wi ndzəŋni kəm Jisəs Klistus kə a wimu

⁶ Dzaka wəmkɪ mih wəmnɪ a, akisəkə mbəiŋ dza ka bee lə Nyə wə wi nī bəəŋ mbəiŋ kəm shəm yindzəŋni yə Klistus kaŋaki i mbəiŋ, ka biəlɪki num ntum wi ndzəŋni widəkə chi chi.

⁷ Yi məŋ a, ntum wi ndzəŋni widəkə chu kələ chi chi. Yi kə alə a bəni bədəkə nəŋki i shakɪ mfi bimbəiŋ, nəŋ i bəkəli təkə ntum wi ndzəŋni wə kəm Klistus.

⁸ Mih dzakaki a, kəŋ a numki na buku yuwidəkə chinda wi Nyə widəkə i beiŋ ka dzə fukuki ntum widəkə chi chi i mbəiŋ a kəbi wə buku nī fuku i mbəiŋ, yaka wəməka mi ni giŋ lə ləiŋ!

⁹ Asi buku nī kə buku fuku lə i mbəiŋ, buku chu fukuki i mbəiŋ i liə a, mi widəkə ka bi dza ka fukuki ntum widəkə chi chi i mbəiŋ a kəbi wə mbəiŋ nī dzə, yaka wəməka mi ni giŋ lə ləiŋ!

¹⁰ Mbəiŋ kwakaki a mih nəŋki a bəni kəksiki mih ma a Nyə kəksiki mih a? Ma mbəiŋ kwakaki a mih nəŋki i fəki a bəni wəkəkɪ ndzəŋni a? Mih kabə nəŋ

i fəki a bəni wəkəki ndzəŋni, ma mih ma numki mi wi nəm wi Klistus.

Ntum wi ndzəŋni wə Bəəl nī fukuki a nī chusi Klistus i wi

¹¹ Bwa bə nih bəŋ, mih nəŋki a mbeinj kiə a ntum wi ndzəŋni wi Nyə wə mih nī fukuki i mbeinj nī kəkə gia yi mi wiwəm.

¹² Mih nī ka wəkə dəkə i dzaka ki mi widəkə wə, a nī ka lani dəkə mi widəkə mih yeinj. A nī chusi Jisəs Klistus i mih.

¹³ Mih dzakaki lə kəm mbeinj wəkə lə asi nəni kəŋŋ nī kə jəbi wə mih nī keinjki mih biəli kimum kibuku ki Bəju. Mih nī bwaŋki lə gvu i bəni bə bumni bə Nyə cheinj nya ŋgəkə i dzəh yichu wə nəŋ i kaasi bə kaasini.

¹⁴ Mih nī tsəki a ninshinj i kimum kibuku ki Bəju wə tsə sumi yinj i bəni bəbuku kintəŋ, lansi shili nalə i nəni ki kwili ki bəti bəbuku wə.

¹⁵ Ayakalə, Nyə nī kə wi babwili lə mih ka jiə mih keinj i nih wuŋ shəm. Shəm yi yindzəŋni yə wi ni chusi i mih bi fə wi bəŋ mih.

¹⁶ Wi bi chusi Waiŋ wi i mih i kiŋkəŋ ki wə, ka mih nyāniki fukuki kəm wi i bəni bə bə kəkə Bəju. Si wi nī chusi yakadəinj, mih nī kəkə i chu bikə lə gia yidəkə i mi wiwəm.

¹⁷ Mih ni ka yaka i Jelusalem i yeinj bəni bə bə nī kə bə si num bwa bə ntum bə Jisəs i mih nshinj. Mih dza tsə mfij num i Alebia, ka nyə feinj fiəni dzə i jum wə i Damaskus.

¹⁸ Si jiə yitali nī tsə, mih yaka tsə i Jelusalem ka buku Bitə kīəni gwu. Si mih nī yaka tsə, buku wi nə kaŋ jwəfi ntsə yite.

19 Mih nĩ ka chu yeiŋ dəkə mi widəkə i mbaŋ wi bwa bə ntum bə Jisəs a kəbi a Jəm waiŋnih Bah wibukumbəiŋ Jisəs.

20 Gia yələ mih nyaka lə kə ŋkəŋ, Nyə kiəki lə a mih nyiki kə num ntəkə.

21 A dzə num i jəbi widəkə wə, mih dza tsə i bimbubi Silia bəh bi Silishia wə.

22 Jəbi wiwə nĩ kə bijuŋni bi bəni bə Klistus i kimbu ki Judea wə nĩ kiəki kə mih i shi wə.

23 Bə nĩ wəkəki a wəkəni si bəni dzakaki a, “Mi wə wi ni shiki bwanŋki lə gvu i bukumbəiŋ cheiŋ nyaniki i liə fuku a bəni jiə shəm i Klistus wə, num gia yə wi ni shiki nəŋki a ŋgaiŋ kaasi yi kaasini.”

24 Bə wəkə yakadəiŋ ka tumyiki bikum bi Nyə i gia yə wi fə i mih.

2

Bwa bə ntum bə Jisəs təbi gia yi Nyə yə Bəəl nĩ fukuki

1 Jía jwəfi ntsə yina tsə, mih chu yaka tsə i Jelusalem buku Banabas. Jəbi wə mih nĩ yakaki mih dzə Taytus.

2 Mih nĩ yaka i jəbi wələ wə num a chusi Nyə a mih yāka. Si mih yaka, ka yeiŋ bəni bə bə nĩ kiəki bə ka kifwu, buku bə baka gwu, mih jiə ntum wi ndzəŋni wi Nyə wə mih nĩ fukuki i bəni bə bə kəkə Bəju i bə nshiŋ. Mih nĩ fə yakadəiŋ ka nəm wə mih kə mih nəm lə bəh wə mih keiŋki i nəm ka wi bi ma laka kilələ.

3 Bə wəkə yakadəiŋ, na bwanŋki a bə suuŋ Taytus wə buku wi nĩ kə, namana yaka si wi nĩ kə mi wi Glik.

⁴ A nĩ mən̄ kəm bəni bədəkə bə bə nĩ nyiki ntəkə a bə kə bəni bə bumni, bə bə nĩ wɛɛli liə i di biə buku nĩ kə, ma bə nĩ ka dzaka i tsə liə i yəmaka wə. Bələ bəni nĩ dzə ka bəni bə wɛɛlini i yeiŋ dzəh yə buku si dən̄si fə gia yeiŋ kəm buku chiŋni bəh Klistus Jisəs. Ayaka bə bə nən̄ i fiəni fiəni buku i nəm wi mfa wə.

⁵ Buku nəkə bum kə na twəsi gia yə bə nĩ dzəki bəh yi. Buku nĩ fəki yakadəiŋ ka buku jiə ŋkəŋ biə bi kə bi ntum wi ndzəŋni wi Nyə wələ i mbeiŋ.

⁶ Bəni bə bə nĩ kiəki a bə kə kifwu, nĩ ka kpeiŋsi gia yidəkə i yə wə mih nĩ fukuki. (Kəŋ bə nĩ kə na fiə, yəmaka kaŋaki kə gia yidəkə i fə bəh mih, kəm Nyə chusiki kə chi chi).

⁷ Ayakalə, bə yiŋni yeiŋ lə a bə nya ntum wi ndzəŋni wi Nyə i mih kaŋ i fūkuki i bəni bə bə kəkə Bəju, a liŋ si bə nya i Bitā a wi fūkuki i Bəju.

⁸ Yi kə a Nyə wə wi nĩ nya ŋga i Bitā a wi nāmki ka waiŋ ntum wi Jisəs i Bəju, kə a wi wə wi nĩ nya tə i mih a mih nāmki ka waiŋ ntum wi Jisəs i bəni bə bə kəkə Bəju.

⁹ Jəbi wə bə nĩ yeiŋ dzəh yə Nyə duksi mih yeiŋ, Jəm bəh Bitā bəh Jən bə bə nĩ kiəki a bə kə bintəŋ bi bəni bə bumni ka nya kaŋ i buku Banabas i chusi a buku bə nāmki i fiəŋ fimu wə. Buku bə ka bum a buku tsə nāmki i bəni bə bə kəkə Bəju, ayaka bə yiŋni nəm i Bəju.

¹⁰ Gia yə bə nĩ dzaka nĩ kə alə a buku kwākaki Bəju bə bə kə bə kifuu. Yələ num na gia yə mih nĩ kəŋki i fəki.

Bəlyəli i Bitā i Antiək

¹¹ A dzə num i jəbi wiwə wə, Bitā dza dzə i Antiək, mih yəli i wi, i wi nshiŋ kəm wi nĩ ndzani nalə.

12 Yi kə a wi n̄ yisi dzə ka dziki bəh bəni bə bə kəkə Bəju, chu sabi kə. Jəbi wə bəni bədəkə bə Jem n̄ faan̄ n̄ dzə, wi yisi i gukuki gwu i jum wə, ka dza gaali buku, na chu dzi bəh bə. Wi n̄ gaali yakadəiŋ kəm wi n̄ lwaki mban̄ wə wi n̄ shiki bwan̄ki alə a bə kan̄aki i s̄tuŋ mi wə wi kəkə wi Ju ka wəmaka numki mi wi Klistus.

13 Si wi fə yakadəiŋ bəni bə bumni bədəkə bə bə n̄ kə Bəju ka sini n̄ni ki kiwə kə wi n̄ laniki chi fə chi. Na Banabas mwi ka ndzani tə biəli tə n̄ni kiwə.

14 Jəbi wə mih ni yeiŋ a bə fəki fibə biəli kə dzəh yi ŋkəŋ asi ntum wi ndzəŋni wə kəm Klistus nəŋki, mih ka dzaka i Bitā i bə bəchi nshin̄ a, “Wə kə mi wi Ju, num wə si nə ka mi wi tumi, kəbi ka mi wi Ju, wə nəŋ i kan̄yiki bəni bə bə kə bəni bə tumi a bə n̄ki ka Bəju daiŋ a?”

15 Mih n̄ dzakaki i Bitā yakadəiŋ num ŋkəŋ a buku bə kə bwa bə kwili Bəju. Buku kəbi bəni bə tumi bə bə yeiŋki a bə kə bəni bəchu.

16 Ayakalə, buku kiə a Nyə dzəkə kə a mi kə ŋgbə widəkə kəbi i wi nshin̄ kəm wi jiəki bənchi. Wi dzəkə kəm wi jiə shəm i Jisəs Klistus wə. Na buku Bəju mwi jiə tə shəm i Klistus Jisəs wə ka buku numki ŋgbə widəkə kəbi i Nyə nshin̄, a kəbi kəm buku jiəki bənchi. Yi kə a mi kabə jiəki bənchi, Nyə kəkə i dzəkə wi a wi kə ŋgbə widəkə kəbi.

17 Buku kabə məmsiki i numki ŋgbə widəkə kəbi i Nyə nshin̄ kəm buku kə bəni bə Klistus, ayaka bəni chu yeiŋ a buku kə bəni bəchu kəm buku jiəki kə bənchi bə Bəju, yaka kə a Klistus təbiki lə chu a? Yi m̄ŋ num yakadəiŋ lə kpa!

18 Mih ka dza bə chu fiəni maaki dzəh yi bənchi

num yə mih nĩ shakyi, yə maka chusiki a mih kə mi wə mih bwiŋki nchi bwiŋni.

¹⁹ Gia yə yi kə, kə a i kimbu ki bənchi wə mih kə num mih kpi lə, num a wə bənchi mih, mih kpi ka mih nəki si Nyə nəŋki.

²⁰ Mih kələ i dzaka a bə nĩ baŋŋ lə mih i kintasi wə mih kpi buku Klistus. Nəni kə mih kaŋaki i liə chu kəkə kəŋŋ. A nəki Klistus i mih wə. Nəni kə mih kaŋaki i liə i mih wə kə kəm shəm yə mih jiə i waiŋ Nyə wə wi nĩ chusi kiŋkəŋ i mih ka nya gwu yi i kpi kəm mih.

²¹ Mih məŋ i nəiŋki kinduksi ki Nyə. Asi kə a mi kələ i num chəŋ i Nyə nshiŋ kəm wi jiəki bənchi, ma yi numki a kpi yi Klistus nĩ kə a kilələ.

3

Kəm bənchi bəh njia wi shəm i Klistus

¹ Ɔ ə bəni bə Galeshia, mbeiŋ kə biyuŋ! A liŋŋ ndə mbeiŋ? A kəkə a mbeiŋ bə bə fuku baiŋsi i mbeiŋ si bə nĩ baŋŋ Jisəs Klistus i kintasi wə mbeiŋ yeiŋ baiŋsi a?

² Mih ki bikəki lə gia yimu i mbeiŋ. Kiŋ'waka ki Nyə nĩ dzə i mbeiŋ wə kəm mbeiŋ nĩ fəki asi bənchi dzakaki, ma kəm mbeiŋ nĩ bum gia yə mbeiŋ nĩ wəkə a?

³ Mbeiŋ kə biyuŋ kəm nə lə? Mbeiŋ yisi gia bəh Kiŋ'waka ki Nyə, mbeiŋ bə num i liə a mbeiŋ ki kaasiki num bəh ŋga bimbeiŋ na?

⁴ Mbeiŋ yēiŋ bəŋgəkə bəduli a kilələ a? Mih yeiŋki kə a, akə kilələ.

⁵ Nyə nyaki Kiŋ'waka ki i mbeiŋ chu fə gia yi kaŋyini i mbeiŋ kintəŋ kəm nə a? Wi fəki yakadəiŋ

kəm mbeinj jiæki bənchi ma kəm mbeinj wəkə ntum wə kəm Klistus ka bum wi a?

⁶ Yi kə asi bə nyaka kəm Ablaham i Kiŋwakti ki Nyɔ wə a,

“Wi nŋ bum gia yə Nyɔ nŋ dzaka,
Nyɔ ka dzə wi a wi kə mi wi chəŋ.”

⁷ Mbeinj yēinj alə a, akə bəni bə bə jiə shəm i Nyɔ wə bə kə bwa bə Ablaham.

⁸ Kiŋwakti ki Nyɔ nŋ kə ki dzaka a keinj i kikpu wə a Nyɔ bi dzə bəni bə bə kəkə Bəju bə num ŋgbə kəbi i wi nshinj kəm shəm yə bə kə bə jiə i wi wə. Kiŋwakti ki Nyɔ ka fuku ntum wi ndzəŋni wələ i Ablaham kaŋ keinj, dzaka a,

“Nyɔ bi bəinj si lə bitumi bichi i nshwainj wə kəm wə.”

⁹ Ayakadəinj, yi kə a bəni bə bə kə num bə jiə shəm i Nyɔ wə kə Nyɔ bəinj si tə bə asi wi nŋ bəinj si Ablaham wə wi nŋ kə wi jiə shəm i wi wə.

¹⁰ Bəni bəchi bə bə yeinjki a bə kələ numki chəŋ i Nyɔ nshinj kəm bə jiæki bənchi kə bə giŋki ləinj i gwu yibə wə, kəm bə kə num bə nyaka a,

“Mi wichi wə wi nəki kə si bə nyaka i Kiŋwakti ki Bənchi wə,

wi fə kə asi bənchi bəchi nəŋki,
wi giŋki ləinj i gwu yi wə.”

¹¹ Yi chusiki lə ndainj a Nyɔ dzəkə kə mi a wi kə ŋgbə kəbi kəm wəmaka jiæki bənchi. Akə gia yə bə kə bə nyaka a,

“Akə mi wə Nyɔ dzə a wi kə chəŋ kəm shəm yə wi jiə i wi wə,

wə wi bi kwati nəni.”

¹² Bənchi kaŋaki kə gia yidəkə i fə bəh njia wi shəm i Nyɔ. Yi yinjni kə a, “Mi wə wi jiæki bənchi wi ni nəki biəli num bə.”

13 Klistus ni kə wi təiŋ bukumbəiŋ i kaŋ yi ləiŋ yə bənchi dzəki bəh yi. Wi ni giŋ bələiŋ bəbukumbəiŋ i wi wə, num asi bə kə bə nyaka a, “Ləiŋ kə i mi wə bə kə num bə shəŋsi wi i kpəiŋ wə.”

14 Wi ni fə yakadəiŋ, ka kimbəiŋsi kə Nyə ni bəiŋsi Ablaham yeiŋ, dzə tə i bəni bə bə kəkə Bəju kəm Klistus Jiśəs, ka bukumbəiŋ bə bə jiə shəm i wi wə kwati tə Kiŋ'waka ki Nyə kə wi ni kaka.

Bənchi kəkə i nəŋni kiŋkaka ki Nyə

15 Bwa bə nih bəŋ, bukumbəiŋ sini dzə gia yə bəni si fə chəkə bichi. Bəni ka keiŋsi gia dzi miŋkaiŋ, yaka mi widəkə kəkə i chu nəŋni gia yiwə nabə i kpəiŋsi gia yeiŋ wə.

16 Kəm bə biŋkaka bi Nyə, kə num wi ni kaka i Ablaham bəh waiŋ wə wi bi bukuki i chwəŋkijuy ki wə. Bə ka nyaka dəkə a, “Akə i bwa bə bə bi bukuki i chwəŋkijuy ki wə,” yi chusi a yi məŋ dəkə i bəni bəduli. Yi chusiki a, ki dzakaki kəm waiŋ wimu, a num waiŋ wi wələ Klistus.

17 Gia yə mih nəŋki i dzaka kə a, Nyə ni fə kiŋkaka kələ, jia tsə gi yina bəh mbantia (430) ka wi dzə nya bənchi. Si yi kə yakadəiŋ, bənchi bə bə ni dzə i jum wə kəkə chu dzə nəŋni miŋkaiŋ mə Nyə ni dzi i kikpu wə, ka gia yə wi ma ni kaka laka kilələ.

18 Yi kabə num a mi kələ i kwati kimbəiŋsi kələ a num a jəbi wə wi jiəki bənchi, yaka yəmaka chu məŋ a Nyə ni kaka bəni kakani bəh yi. Ayakalə, Nyə ni nya ki i Ablaham biəli asi wi ni kaka wi yeiŋ.

19 Fwu wi gia wi bənchi kə nə? Bə ni kpəiŋsi bənchi i chusiki gia yə bəni ni ndzani yeiŋ, i yisi i jəbi wiwə wə i tsə buku na i jəbi wə waiŋ wələ wə Nyə ni fə kiŋkaka kələ kəm wi bi dzəki. Ayaka Nyə

ka nya bənchi bələ, bəchinda bu ka nya i kaŋ yi mi widəkə a wi nyâ dāŋsi i bəni.

²⁰ Ntə mbein kiəki lə a bəni ka dza i keinsiki gia mi widəkə num i bə kintəəŋ, yaka wi kə i bə bəchi. Ayakalə, Nyə kə a wi mbəŋ.*

²¹ Si yi kə yakadəin, yaka nchi chu kələ i nəin gia yə wi n̄ kaka a? Yi kəkə i num yakadəin! A n̄ kə a nchi widəkə n̄ kələ fein wə wi kə i nya nəni, ma mi kələ i num chəŋ i Nyə nshin kəm wi jiəki bənchi ŋkəŋ.

²² Ayakalə, Kiŋwakti ki Nyə dzakaki a mi wichi kə mfá i chu chein. Yaka kə a kiŋkaka kə Nyə n̄ kaka, i mi wə wi jiə shəm i Jisəs Klistus, akə a wəməka wə wi jiə shəm i wi bi kwatiki a.

Bənchi n̄ kə ka nshi wain

²³ A n̄ kə i kikpu wə, maka Jisəs dzə ka bəni ni jiəki shəm i wi, bəni n̄ kə i bənchi chein num bənchi kaŋa bə ka bəni bə nsəŋ ka chəniki, i tsə buku i jəbi wə Nyə bi chusiki Jisəs a bə j̄ləki shəm i wi.

²⁴ Bənchi n̄ kə ka nshi wain wə wi shiki bəh bəni i lumsiki bəni i tsə buku i jəbi wə Klistus bi dzə yein ka bəni jiəki shəm i wi wə ma Nyə ka bi dzə bə a bə kə ŋgbə kəbi i wi nshin.

²⁵ Si Klistus kə wi dzə lə bəni jiə shəm i wi wə, bukumbein chu kəkə i kaŋ yi nshi wain wələ wə.

²⁶ Mbein bə mbein kə num mbein chin̄ni mbein bəh Klistus Jisəs, mbein bəchi si num lə bwa bə Nyə, kəm shəm yə mbein jiə i Klistus wə.

---

* **3:20** Yi kə fa chəŋ a, Nyə kə a wimu.

27 Mbɛiŋ kɛki a mi wichi wə bə kə bə juli wi i bəkə, chinɪ bəh Klistus si num lə bəh Klistus i fiɛŋ fimu wə.

28 Mi widəkə chu kəkə chi chi a wi kə mi wi Ju nabə a wi kəkə mi wi Ju. Mi widəkə chu kəbi chi chi a wi kə mfa nabə waiŋ wi dzu, mi widəkə chu kəbi chi chi a wi kə minyuku nabə miŋkpaŋa. Mbɛiŋ bəchi si num lə i fiɛŋ fimu wə i Klistus Jisəs wə.

29 Si mbɛiŋ si num lə bəni bə Klistus yakadəiŋ, yaka mbɛiŋ si num lə bwa bə Ablaham, mbɛiŋ bi kwatiki lə biɛiŋ biə Nyɔ nɪ kaka Ablaham yeiŋ.

4

1 Gia yə mih dzakaki kə a, mi kabə num i bi dzə dzi biɛiŋ bi ba wi, ayakalə wi keiŋ waiŋ wi nchiŋ, yaka chi chi kəkə bəh mfa wi ba wi, na yaka si a kaŋaki wi biɛiŋ biwə bichi.

2 Wi ni yisi num lə bəni bədəkə təkni i wi, ayaka biɛiŋ biwə num i kaŋ yi bəni bədəkə wə bə təkni bəh bi, i tsə buku i jəbi wə ba wi nɪ keiŋsi jiə.

3 Akə yakadəiŋ si yi kə i bukumbeɪŋ. I jəbi wə bukumbeɪŋ nɪ kə bwa bənchiŋ, bukumbeɪŋ nɪ kə mfa i biɛiŋ biə bi sakaki i mbi wələ wə.*

4 Ayaka jəbi wə, jəbi nɪ dzə lansi kpɛiŋ, Nyɔ faaŋ Waiŋ wi, wi dzə miŋkpaŋa bwə wi, wi num tə i bənchi cheiŋ.

5 Wi nɪ dzə ka ŋgaiŋ təiŋ bəni bə bə nɪ kə i bənchi cheiŋ ka Nyɔ dzə bukumbeɪŋ ka bwa bu.

6 Si Nyɔ kə wi dzə lə bukumbeɪŋ ka bwa bu yakadəiŋ, wi ka chinɪ Kiŋ'waka ki Waiŋ wi i shəm yibukumbeɪŋ mə, ki bəɔŋ wi a, “Abba, Ba wuŋ!”

* 4:3 Biɛiŋ biə bi sakaki i mbi wələ wə kələ numki bənchi bəh biŋ'waka.

⁷ Yi kə a Nyɔ kə wi fə lə mbeinj na chu numki mfá. Mbeinj si num lə bwa bu bə dzu. Si mbeinj kə bwa bu, yaka yi kə a mbeinj ni kwati lə bieinj biə wi jiə i bwa bu.

Bəal lwa a bəni bə Galeshia ni dzani lə dzəh

⁸ A nǐ kə i kikpu wə, jəbi wə mbeinj nǐ kiəki kə Nyɔ, mbeinj nǐ nəmki mfá i ŋga bi bieinj biə mbeinj nǐ dzəki akə bənyɔ a kəbi bənyɔ.

⁹ Ayakalə, i liə si mbeinj si kiə lə Nyɔ, nabə a i liə si Nyɔ si kiə lə mbeinj asi mih ki dzakaki, mbeinj chu nyani dəinj i nəŋki i fiəni chu i jum wə i bənyɔ bə kilələ bələ wə, bə bə kaŋaki kə ŋga. Mbeinj nəŋki i chu num mfá i bənyɔ bəwə kəm nə?

¹⁰ Mbeinj shiki i chəkə bidəkə wə a bi kə bimum bəh kifiaŋŋ kidəkə bəh jəbi widəkə i jia wə bəh jia kəm nə a?

¹¹ Mbeinj fəki lə mih ka lwaki bəh ŋga a nəm wun wə mih nǐ nəm i mbeinj kintəŋ laka kilələ.

¹² Bwa bə nih bəŋ, mih kwunŋki kaŋ i mbeinj kwunŋni a mbeinj kwūni mbeinj nūmki asi mih kə kəm bənchi, asi mih nǐ kwuni ka numki ka mbeinj i jəbi wə mbeinj nǐ kə bənchi kəbi. Mbeinj ka num fə dəkə gia yichu yidəkə i mih.

¹³ Mbeinj kiəki a a nǐ kə i ninshinj si mih nǐ fukuki ntum wi ndzəŋni wi Nyɔ i mbeinj a nǐ kə kəm mih nǐ kə bəh mbeinj mih gwəinj wə.

¹⁴ Namana yaka si mih nǐ kə i jweinj yələ wə lə, yi nǐ kə ka kiməmsi si ki dzə i mbeinj, mbeinj nǐ ka yəkə geinj dəkə mih, nabə i nyaan mih. Ayaka mbeinj nǐ dzə mih aka chinda wi Nyɔ widəkə nabə ka Klistus Jisəs wi mwɪ.

¹⁵ Mbeinj nǐ wəkəki lə ndzəŋni bəh mih i jəbi wiwə wə, aka num nə i liə a? Mih kələ i dzaka a, asi kə a

bə dzaka a mbeinj bâayi dzákəh yimbəinj mbeinj nyá i mih, ma mbeinj si baayi jəbi wə dzə si kə.

¹⁶ Mih fiəni chu lə mi wimbəinj wi mbaiŋŋni si mih fukuki ŋkəŋ i mbeinj na?

¹⁷ Bəni bə bə nəŋki i chusiki a bə kaŋaki lə kiŋkəŋ i mbeinj nalə, ayakalə bə nəŋki mbeinj i gia wə yi num kə yindzəŋni. Bə kəŋki a bukumbəinj gaali ma mbeinj jiə shəm num i bə wə.

¹⁸ Yi ndzəŋki a mi kəŋaki shəm i mi wə i gia yindzəŋni wə. Gia yələ kə chəŋ i jəbi wichi wə a kəbi a jəbi wə mih kə bəh mbeinj shəŋ.

¹⁹ Bwa bəŋ bə bə kə shəm yin, yi kə ka mih ni chu yisi yisini nnəm h i bwə mbeinj wəkə ləli, i tsə buku jəbi wə nəni ki Klistus bi numki i mbeinj wə!

²⁰ Bə dzə a mih si kə bəh mbeinj i liə, ka mih kwuni dzəh yə mih dzakaki yeinj i mbeinj. Gia yələ mbeinj fə lə mfi laka mih lakani.

Chi chi i bwa bə Ablaham wə

²¹ Mbeinj bə mbeinj nəŋki i numki i bənchi cheinj, mbeinj fūku mih, ntə mbeinj wəkəki lə gia yə bənchi dzakaki a?

²² Bə kə bə nyaka a Ablaham nī kaŋaki bwa bənyuku bəfa, wi nī bwə widəkə bəh miŋkpaŋa wə wi nī kə mfa, bwə widəkə bəh miŋkpaŋa wə wi nī kəkə mfa.

²³ Mfa wələ nī bwə waiŋ wi a num i dzəh yə bə si bwə bwa bəchi yeinj. Ayakalə, miŋkpaŋa wə wi nī kəkə mfa bwə ŋ'wi biəli kiŋkaka kə Nyə nī kaka.

²⁴ Bukumbəinj kələ i dzə gia yələ ka kifəkəni ki gia. Bəkaŋa bəfa bələ chusiki miŋkaiŋ mifa. Aga wə wi nī kə mfa dzə di bi miŋkaiŋ mə Nyə nī dzi bəh bəni bə Isləe i Ŋkwuŋ wi Sina wə. Bəni bəchi bə bə kə i miŋkaiŋ biwə cheinj kə mfá.

²⁵ Aga dzə di bi miŋkaiŋ mə i Njkwuŋ wi Sina wə wi kə i tumi ki Alebia wə, wi chu dzə tə di bi kwili wi Jelusalem wə i liə, kəm bəni bə bə kə i kwili wiwə wə bəchi kə mfá i bənchi cheiŋ.

²⁶ Ayakalə, bəni bə bə kə bə Jelusalem wi beŋ kəkə mfá. Jelusalem wiwə num nih wibukumbeŋ.

²⁷ Akə gia yə bə nyaka a,
 “Wə miŋkpaŋa wə wə kə kaiŋni wə bwə kə, wə lāŋki.
 Wə wə wə nǐ ka num nnəm h lə waiŋ, wə kāka
 kisununi.

Wə kǐə a bwa bə miŋkpaŋa wə bə kə, bə kəŋŋ wi
 bi kaŋaki bwa bəduli tsə bə miŋkpaŋa wə wi kə a bəh
 nyuwi.”

²⁸ Ayakadəiŋ, bwa bə nih bəŋ, mbeŋ kə bwa bə Nyə, biəli asi Nyə nǐ kaka a liŋ asi Ablaham nǐ bwə Ayjik biəli si Nyə nǐ kaka.

²⁹ A nǐ kə i jəbi wiwə wə waiŋ wə bə nǐ bwə asi bə si bwə bwa bəchi nǐ bwan gvu i wə bə nǐ bwə i ŋga bi Kiŋ'waka kə Nyə nǐ fə ka bə bwə wi. Yi kə tə a liŋ i gia yə yi kə i liə.

³⁰ Bə nyaka i Kiŋwakti ki Nyə wə kəm bəh gia yələ a nə a? Bə kə bə nyaka a,

“Kəŋŋ bwǐli miŋkpaŋa wə wi kə mfa bəh waiŋ wi
 bəchi,
 kəm waiŋ mfa kəkə bi gaa bieŋ bəh waiŋ miŋkpaŋa
 wə wi kəkə mfa.”

³¹ Si yi kə yakadəiŋ bwa bə nih bəŋ, gia yichi yə mih dzakaki lə yi chusiki a bukumbeŋ kəkə bwa bə miŋkpaŋa wə wi kə mfa. Bukumbeŋ kə num bwa bə miŋkpaŋa wə wi kəkə mfa.

5

Klistus bwili lə bukumbeŋ i nəm wi mfa wə

¹ Klistus bwili lə bukumbəiŋ i nəm wi mfa wə. Wi bwili yakadəiŋ, ka bukumbəiŋ bəchi ma chu nŭmki i nəm wi mfa wə i bənchi chəiŋ. Ayakadəiŋ, mbəiŋ nŭmki a bindzəŋ. Kiə mbəiŋ bi ma chu bŭm i lŭə i kimbuŋ ki nəm wi mfa wə.

² Mbəiŋ wəkəli ndzəŋ gia yə mih Bəəl dzakaki. Mbəiŋ ka bum a bə sŭuŋ mbəiŋ ka mbəiŋ numki chəŋ i Nyə nshin, ma gia yə Klistus nŭ fə i mbəiŋ yi ni num kilələ.

³ Mih chu dzakaki mih chəsi a mi wichi wə wi bum a bə suuŋ wi, yaka wi kaŋaki i jŭəki bənchi bə Bəju bəchi si bə kə.

⁴ Mbəiŋ bəchi bə mbəiŋ nəŋki i num ŋgbə kəbi i Nyə nshin akə kəm mbəiŋ jŭəki bənchi, mbəiŋ kŭəki a mbəiŋ gaali lə gwu yimbəiŋ bəh Klistus. Mbəiŋ bwili lə gwu yimbəiŋ i mbwili wə Nyə bwiliki bəni.

⁵ I bukumbəiŋ gia yə bukumbəiŋ tseiŋki tsəki a ninshin i yi wə, kə a Nyə bi dzə bukumbəiŋ ka bəni bə bə kə chəŋ i wi nshin. Gia yələ kə yə Kiŋ'waka ki Nyə kə ki nəmki i bukumbəiŋ wə tsə dzəh i shəm yə bukumbəiŋ jiə i Klistus wə, ki fə a bukumbəiŋ wəkəliki.

⁶ Mbəiŋ kŭəki a mi kabə num wə wi chiŋni lə bəh Klistus Jisəs, wi num bə suuŋ wi nabə wə wi kə maka bə suuŋ wi, yə maka kaŋaki kə gia yidəkə i fə. Fwu wi gia kə shəm yə wi jiə i Klistus wə chusi i kiŋkəŋ wə.

⁷ Mbəiŋ ni yəkəkə n'yəkə wi ndzəŋni, a ka fə ndə a mbəiŋ bee i biəliki ŋkəŋ a?

⁸ Ŋkaiŋni ntəfi wələ ka buku dəkə i Nyə wə wi nŭ bəəŋ mbəiŋ i gia yələ wə.

⁹ Ntə mbəiŋ yinŋtiki lə ndi wə bə si ti a, “Kimfəiŋ kimu bəkəliki lə nchwa a?”

¹⁰ Mih jiaki mfi i mbeiñ wə kəm bə Bah a mbeiñ kəkə i biəli gia yə bəni bədəkə dzakaki a kəbi a yə mih dzakaki. Ayaka mi wə wi bəkəli mfi bimbeiñ, a kəñ a numki na ndə, yi kə a Nyə ni lə lə ŋgəkə i wi wə.

¹¹ Bwa bə nih bəñ, asi kə a mih keiñki mih fuku a bə suuñki bəni ka bə numki chəñ i Nyə nshiñ, bəni bə chu bwañki gvu i mih cheiñ kəm nə? Asi kə a yi numki yakadəiñ, ma gia yələ mih fukuki kəm a Klistus n̄ kpi i kintasi wə bəni wəkə yi yi bəkəli lə shóm yibə bəkəlini yi ma ni chu numki.

¹² I bəmakə bəni bə bə fumsiki mfi bimbeiñ a bə sūuñki bəni, mih nəñki a bə tsə i ninshiñ i bw̄li kaasi gwú yibə.

¹³ Bwa bə nih bəñ, Nyə n̄ bəñ lə mbeiñ a mbeiñ ma chu númki i mfá wə. Ayakalə, si mbeiñ chu keiñki kə mfá, kiə mbeiñ ma dzə a mbeiñ kələ i fəki gia yichu si nyam yimbeiñ yi gwu nəñki. Mbeiñ n̄mki num nəmni i bwa bə nih bəmbəiñ i kiñkəñ mə.

¹⁴ Mbeiñ fəki yakadəiñ kəm bəñchi bəchi kə num bə chiñni i wimu wələ wə a,
“Wə kəñki mi wə wi kə kəmsi i wə wə asi wə kəñki gwu ya.”

¹⁵ Ayakalə, mbeiñ ka dza ka wamyiki ka bíə, mi nəñ i dzi waiñnih wi, mbeiñ ka təkniiki kəm mbeiñ kələ i dza bəkəli gwú yimbeiñ bəkəlini.

*Mi wə wi nəki si Kiñ'waka ki Nyə chusiki
chu fə kə asi nyam yi gwu nəñki*

¹⁶ Gia yə mih dzakaki lə kə a, mbeiñ n̄ki mbeiñ bíəli num asi Kiñ'waka ki Nyə chusiki mbeiñ, yakadəiñ mbeiñ ma chu fiəni i fəki num asi nyam yi gwu yimbeiñ nəñki a mbeiñ fəki.

17 Mih dzakaki læ kəm a gia yə nyam yi gwu nəŋki, a kəkə yə yi si biəli yə Kiŋ'waka ki Nyə nəŋki. Ayaka yə Kiŋ'waka ki Nyə nəŋki a kəkə yə nyam yi gwu biəliki. Biəiŋ bifa biələ kəkə i fiəŋ fimu wə. Akə gia yə mbeiŋ kəkə i fəki gia yə mbeiŋ nəŋki.

18 Mbeiŋ ka nəki biəli num asi Kiŋ'waka ki Nyə chusiki i mbeiŋ, mbeiŋ ma ni chu fiəni i numki i bənchi cheiŋ.

19 Gia yichu yə nyam yi gwu si nəŋ kə bəni məŋni kə. Akə ntəkəli bəh i kwakaki gia kəm ntəkəli bəh nəki nəni kinyeŋ ki təkəlini.

20 Ayaka yi chu num i tsaki i bənyə bə kilələ bəh i laki nyeiŋ nabə i fiŋki nyeiŋ. Yi chu num i baiŋŋniki, i yəliki, i ghəkəki bəh i kaŋaki shəm yi bəkəli bəh i kwakaki shəŋ a i gwu yi wə. Yi chu num i gaaliki bəni bəh i mi i gaali buku i bəni wə i kwati ŋ'wi mbaŋ.

21 Ayaka yi num tə i chiniki kindəŋ, mu mbih mə kwa bəh i muki kəm dzaka bəh i fəki gia yidəkə ka yələ. Mih dzakaki mih chəsi asi mih nŋ yisi dzaka lə i mbeiŋ a, bəni bə bə fəki gia yələ bi kwati kə di i kintəəŋ ki ŋkuŋ bi Nyə wə.

22 Ayakalə, biəiŋ biə bi bukuki i Kiŋ'waka ki Nyə wə kə biələ, kiŋkəŋ, kinsaŋli, kimbəiŋni, shəm yi kaŋani, nəni kindzəŋni, ndzəŋni, i numki i ŋkəŋ wə,

23 i bəiŋniki i nəni wə, bəh i təkniiki bəh gwu. Nchi widəkə kəkə wə wi waliki gia yələ.

24 Bəni bə bə kə bə Klistus Jisəs kə num bə baŋŋyi nyam yibə yi gwu bəh gia yichu yə gwu yibə yi fwuni nəŋki i kintasi ki Jisəs wə.

25 Si bukumbəiŋ nəki i liə i ŋga bi Kiŋ'waka ki Nyə wə, bukumbəiŋ fəki gia biəli asi Kiŋ'waka kiwə

chusiki.

²⁶ Kiə bukumbəiŋ ma ghânṣiki gwu. Kiə bukumbəiŋ ma bākəlīki shóm yi bəni bədəkə. Kiə bukumbəiŋ ma chiniki kindəŋ bəh bəni bədəkə.

6

Bəni bə Nyə gāmtiki bəni bəchi

¹ Bwa bə nih bəŋ, mbeŋ ka dza yeŋ mi widəkə i mbeŋ kintəŋ num wi gbə i chu wə, mbeŋ bə mbeŋ nəki asi Kiŋ'waka ki Nyə nəŋki, mbeŋ mōmsi i təfi wi a wi būku i chu biwə kintəŋ. Ayakalə, jəbi wə mi bə təfi mi, wi ka təfiki bəh kimbəiŋni təkni i yeŋ a wi tə ma gbə i mməmsi wə.

² Mbeŋ gāmtiki bwa bə nih bəmbəiŋ i bəŋgəkə bəbə wə. Mbeŋ ka fəki yakadəiŋ yaka mbeŋ jiəki lə nchi wi Klistus.

³ Mi kabə dzə gwu yi a ŋgaiŋ kə fiəŋ fidəkə, wi kəbi na fiəŋ fiwə, wi fwəkyiki gwu yi.

⁴ Mi wichi tsəiŋ kimfə ki i gia yə wi fəki, wi yeŋ a ŋgaiŋ fəki lə chəŋ a. Wi kabə fəki chəŋ, wi ka kəksiki gwu yi. Ayakalə, kiə wi ma fəkəniki gwu yi bəh mi widəkə.

⁵ Mbeŋ kīəki a mi wichi kaŋaki i gīŋ ntiə wi.

⁶ Mi kabə lani mi bəh gia yi Nyə, mi wə bə laniki wi gāa biəŋ biə bi kə bindzəŋni bichi wi nya mi wə wi laniki wi.

⁷ Kiə mbeŋ ma fwəkyiki gwú yimbəiŋ. Nyə kəkə kiyuŋ. Mbeŋ kīəki a fiəŋ fiə mi gbəli akə a fifiə wi bi kəhki.

⁸ Mi ka gbəli ŋgəkə wi a num gia yə nyam yi yi gwu nəŋki, ma wi bi kəh shəŋ gia yə nyam yi yi gwu nyaki a num kpi. Mi ka gbəli ŋgəkə num gia

yə Kiŋ'waka ki Nyɔ nənki, ma wi bi kəh nəni kə ki bi tsə kaa kə a num kə Kiŋ'waka ki Nyɔ nyaki.

⁹ Ayakadəiŋ, kiə bukumbəiŋ ki bəh kə i fəki gia yindzəŋni, kəm jəbi bi dzə kpeŋki ma bukumbəiŋ bi kwati ŋkəh wiwə i jəbi wə bukumbəiŋ ka bəh dəkə.

¹⁰ Yaka yi kə a, na i winaiŋ jəbi wə bukumbəiŋ kwati dzəh, bukumbəiŋ ka fəki gia yindzəŋni i bəni bəchi, kighə i bə bə kə i chwəŋkijun ki bəni bə bumni wə.

Ndzaka wi gəksini

¹¹ Mbəiŋ yəiŋ si dzəkəh yi kiŋwakti yələ fa kə yimum yimum! A nyaka mih bəh kaŋ yin!

¹² Bəmaka bəni bə bə nyiniki a bə sūuŋki mbəiŋ, akə bə bə nənki i chusiki gwu i gia yi nyam yi gwu. Bə fəki yakadəiŋ ka bəni bi ma bwanŋki gwu i bə cheiŋ kəm gia yə bə fukuki a Klistus nŋ kpi i kintasi wə.

¹³ Na bəni bə bə kə bə suuŋ lə bə jiəki kə bənchi bəchi. Ayakalə, bə nənki alə a jəbi wə bə suuŋ mbəiŋ ka bə chəkəki kijum a mbəiŋ fə gia yə bə kəŋki a yi num i gwu yimbəiŋ wə.

¹⁴ Ayakalə, i mih, mih kəkə i lansi num i chəkəki kijum i gia yidəkə wə a kəbi a i gia yə a Bah wibukumbəiŋ Jisəs Klistus nŋ kpi i kintasi wə. Akə i kintasi kələ wə biəiŋ bi fa kuku kə num bi kpi bi gaali bəh mih, mih tə gaali bəh bi.

¹⁵ Mi ka num, num bə suuŋ wi nabə a bə ka suuŋ dəkə wi, yəmaka kaŋaki kə gia yidəkə i fə. Fwu wi gia kə a, Nyɔ keiŋsi mi a wi numki wimfiŋ.

¹⁶ Kimbəiŋni ki Nyɔ bəh nsheŋ yi dzə i bəni bəchi bə bə biəli dzəh yələ, bə bə si num lə bəni bə Isləe bə Nyɔ.

¹⁷ Ayaka i yisi i liə wə i tsəki, kiə mi ma chu nyâki ŋgəkə i mih, kəm bali biə bi kə i mih wə chusiki a mih kə mi wi Jisəs.

¹⁸ Bwa bə nih bəŋ, ma Bah wibukumbəiŋ Jisəs Klistus chūsi mbəiŋ bəchi bəh shəm yi yindzəŋni i biŋ'waka bimbəiŋ wə. Yi nŭm ayaka.

**Kinwakti ki Nyɔ Minƙaiŋ Mifian
Chungmboko: Kinwakti ki Nyɔ Minƙaiŋ Mifian (New
Testament+) for Cameroon**

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chung (Cung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2025 from source files dated 1 May 2025

ff8b447d-0e78-5782-840d-48c27035a093